

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3073/2019. (IV. 10.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.309/2014/255. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.232/2016/64. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.I.1182/2017/17. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.309/2014/255. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.232/2016/64. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.I.1182/2017/17.számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági döntésekben megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó házi gyermekorvosként dolgozott, és praxisába tartozott egy táplálási hiányosságok miatt 18 hónaposan elhunyt kisgyermek.
- [4] A Fejér Megyei Főügyészség az indítványozót mint az alkotmányjogi panasz előzményét jelentő büntetőeljárás VI. rendű terheltjét a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 165. § (3) bekezdése I. fordulata szerinti foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntetével vádolta meg, melyet később a vádmódosításában a Btk. 165. § (3) bekezdés II. fordulata szerinti halált okozó foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetés büntetére módosította, és 5 év letöltendő szabadságvesztés büntetés kiszabását, valamint az orvosi foglalkozástól való végleges eltiltását indítványozta.
- [5] A Székesfehérvári Törvényszék 10.B.309/2014/255. számú ítéletével az indítványozót bűnösnek mondta ki a Btk. 165. § (1) bekezdése szerinti foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében, és ezért egy év szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását kettő év próbaidőre felfüggesztette.
- [6] A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.232/2016/64. számú ítéletében az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztést 6 hónapra enyhítette, egyebekben az elsőfokú ítéletet az indítványozó vonatkozásában – a bünygi költségekre vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezése mellett – helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó (valamint az V. rendű terhelt) felülvizsgálati indítványa folytán eljárta Kúria az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az első- és másodfokú ítéletet az indítványozóra (és az V. rendű terheltre) vonatkozó részében hatályában fenntartotta. Az indítványozó felülvizsgálati indítványával összefüggésben végzése indokolásában megállapította, hogy felülvizsgálati indítványának az a része, melyben a gyermekgyógyász szakfelügyelő tanúvallomásának és szaktanácsadói véleményének felhasználását támadta, törvényben kizárt, így erre rendkívüli jogorvoslat nem alapítható. A Kúria szerint arra még akkor sem lehetne eredményesen hivatkozni, ha a tanú kihallgatására törvénysértően került volna sor, tekintve, hogy nem abszolút, hanem relatív eljárási szabálysértés, ha a bíróság a tényállás megállapításánál törvényben kizárt bizonyítékokat is elfogadott.
- [8] A törvényben kizártnak tartotta a Kúria a felülvizsgálati indítvány azon elemét is, mely a megállapított tényállás helyességét, megalapozottságát, valamint a bizonyítékok értékelését vitatta. Hangsúlyozta, hogy a Kúria a megállapított tényálláshoz még annak esetleges megalapozatlansága esetén is kötve van, és a felülvizsgálat során a vitatott jogkérdések kizárólag az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálhatók el. Ennek megfelelően – törvényi kizártsága folytán – nem volt vizsgálható, hogy az eljárta bíróságok a bizonyítási eljárás során milyen esetleges hibát vétettek, és nem lehetett a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre sem hivatkozni. Összességében a Kúria megállapította, hogy az indítványozó anyagi jogi törvény-

sértés címén valójában a bizonyítékok mikénti értékelését, valamint az eljáró bíróságok mérlegelésének és a bűnösség vonatkozásában levont következtetésének a helyességét támadta, amikor arra hivatkozott, hogy a korábban szaktanácsadóként eljáró személyt tanúként hallgatták ki. A Kúria kiemelte, hogy a tanúként meghallgatott személy nem az eljáró hatóságok felkérése alapján végzett szaktanácsadói tevékenységet, így tanúkénti kihallgatása nem sértett eljárási szabályt.

- [9] A Kúria a felülvizsgálati indítvány arra vonatkozó elemét, hogy az eljáró bíróságok nem jelölték meg a döntésüket megalapozó jogszabályi rendelkezéseket, alaptalannak találta. Összességében megállapította, hogy az indítványozó terhére rótt foglalkozási szabályok megszegése tekintetében nem csak a közvetlen gyógyítással összefüggő foglalkozási szabályoknak van a bűnösséget megalapozó jelentősége. Az orvosi tevékenységgel ténylegesen összefüggő, a beteg gyógyulását elősegítő, és a közvetlen veszély elhárítását szolgáló egyéb szabályok megszegése (például bejelentési kötelezettség a gyermekjóléti szolgálat felé) is alkalmas a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekménye megállapításához.
- [10] 3. Az indítványozó emberölés bűntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőeljárást követően fordult az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszával.
- [11] Előadta, hogy álláspontja szerint a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.309/2014/255. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.232/2016/64. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.I.1182/2017/17. számú végzése ellentétes az Alaptörvény több rendelkezésével, így a T) cikk (1)–(2) bekezdéseivel valamint a XXIV. cikk (1) bekezdésével.
- [12] Indokolásként arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság olyan – szerinte szakértői bizonyítást igénylő – megállapításokat tett a tényállás részévé, ami kizárólag a gyermekgyógyász szakfelügyelő tanú meghallgatásán alapult, és pusztán ez alapján állapította meg az indítványozó bűnösségét. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 99. § (1) bekezdése, és ezen keresztül az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése sérelmét látja megvalósulni azáltal, hogy szakértői bizonyítást igénylő kérdésben az eljáró bíróságok nem folytattak le gyermekgyógyász vagy házi gyermekorvos szakértő bevonásával szakértői bizonyítást. Az indítványozó szerint az első- és másodfokú bíróság kizárólag a tanúvallomás alapján döntött az egyébként különleges szakértelmet igénylő kérdésben (szakértő kirendelése helyett), így megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [13] Az Alaptörvény T) cikk (1)–(2) bekezdéseinek sérelme körében kifejtette, hogy az eljáró bíróságok egy módszertani levelet tekintettek irányadó „szakmai bibliának” (1. számú Módszertani levél házi orvosok, házi gyermekorvosok, védőnők, gyermek-egészségügyi szakemberek részére, dr. Herczog Mária – dr. Kovács Zsuzsanna: A gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzése, felismerése és kezelése), holott az az indítványozó szerint kötelező erővel nem bír, jogokat, kötelezettségeket nem állapíthat meg.
- [14] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a bíróságok az egészségügyi jogszabályok rendelkezéseit tévesen értelmezték, amikor kimondták, hogy egy éves korban a gyermek szűrővizsgálata kötelező, szerinte ez ugyanis csak ajánlott, a gyermekorvosnak csak akkor kell elvégeznie, ha a szülő kéri.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Vizsgálata eredményeként az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [16] Az indítványozó alaptörvény-ellenesnek, az Alaptörvény T) cikk (1)–(2) bekezdéseibe ütközőnek tartja a támadott bírósági határozatokat. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: az Abtv. 27. §-a értelmében az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást

befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [17] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló büntetőeljárás VI. rendű terheltje volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [18] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény T) cikk (1)–(2) bekezdése nem tekintendő az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így arra alkotmányjogi panasz sem alapítható {lásd például: 3034/2019. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [19]; 3022/2019. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ennek megfelelően az indítvány e vonatkozásában nem teljesíti az Abtv. 27. § a) pontja szerinti követelményt.
- [19] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [20] Az indítványozónak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában előadott indokolással összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot rögzíti, vagyis a közigazgatási hatóságok eljárásának alkotmányossági mércéjét határozza meg. Az adott ügyben nem indult közigazgatási eljárás, ezért az Alaptörvény e rendelkezése a jelen ügyben nem alkalmazható. Az indítványok tartalom szerinti elbírálása elvének megfelelően ugyanakkor az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadottakat a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot deklaráló – konkrétan meg nem jelölt – XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódó indokolásként értékelte.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során lefolytatott bizonyítás törvényességét, a beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét, illetve az azokból levont következtetéseket a bíróságtól eltérő módon értékelje.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [...]). Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [24] Az indítvány ténylegesen a Kúria eljárását és ítéletét, annak indokolásának egyes megállapításait, a bíróság mérlegelési körébe tartozó, jellegét tekintve törvényességi és nem alkotmányossági szempontok miatt kifogásolta. Az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályokra a Kúria a támadott végzésében – a 2. pontban ismertetett indokolással – választ adott. Az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki annak vizsgálatára sem, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {elsőként lásd: 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [25] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt bírósági határozatokban foglaltakkal kapcsolatosan nem állított a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette

az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt. Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. április 2.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1746/2018.

